

ОПШТИНА ШТИП

Годишен план за проценка на ризици од корупција на општина Штип за 2023 година

Штип, декември 2022

СОДРЖИНА

Вовед-----	3
1. Надлежности и организациона структура на општина Штип-----	4
2. Правни аспекти во борба против корупција-----	7
3. Антикорупциска политика на Општина Штип-----	8
3.1. Базични столбови на Антикорупциската политика на општина Штип-----	9
4. Цели на Годишниот план за проценка на ризици од корупција за 2023 година-----	10
5. Идентификувани области подложни на корупција во рамките на делокругот на работење на општината-----	10
Акциски план за 2023 година-----	11

ВОВЕД

Корупцијата е општествено опасно и незаконско однесување кое го поткопува и дезинтегрира општествениот систем, ги уништува основните општествени вредности, ги злоупотребува институционалните капацитети во сите сфери на општеството во корист на нелегитимни и незаконски парцијални интереси и цели.

Борбата против корупцијата мора да има стратешки приоритет за да се обезбеди долгорочен одржлив општествен развој и отпор кон корупцијата и сите нејзини манифестации, што ќе значи нејзино спуштање на најниско можно ниво. Дополнително, неселективноста во откривањето и санкционирањето во пракса директно придонесува за постигнување на целта.

Тоа значи дека борбата против корупцијата треба да биде континуирана, насочена кон елиминирање на причините кои ја генерираат нејзината појава, кон брзо откривање на нејзините манифестации, поефективно дејствување на институциите за нејзино санкционирање, со цел заштита на виталните вредности на општеството, како што се демократија, човекови слободи и права, владеење на правото.

Политичката волја, нормативните решенија, институционалната рамка, независните институции, ефективно спроведување на законите, како и институционалниот и личниот капацитет и интегритет се подеднакво важни за успешна борба против корупцијата.

Корупцијата ја поткопува демократијата, го уништува владеењето на правото и ја нарушува довербата на граѓаните во институциите на системот. Корупцијата го koči општествениот и економскиот развој, ги обесхрабрува инвеститорите, го загрозува пазарот и во исто време претставува значителна закана за безбедноста и стабилноста.

Подемот на корупцијата значи пад на интегритетот. Интегритетот е од суштинско значење за модерното владеење. Не само што дава основа за ефективно спроведување на принципите на добро владеење, туку ги уверува граѓаните дека институциите работат во нивна полза. Градењето силна и ефикасна рамка за интегритет е една од најважните работи со цел да се зајакне и одржи ефикасноста на јавните институции, а со тоа и нивната одржливост. Нивното ефективно управување им помага на граѓаните да ги разберат и да бидат подготвени за ризиците од корупција пред тие да се појават.

Општо земено, интегритет значи „отпор на корупција“, додека системот за интегритет би се дефинирал како збир од сите политики, системи и процедури воспоставени во една организација кои ја зајакнуваат нејзината отпорност кон корупцијата и го намалуваат ризикот од коруптивно однесување каде што водечките принципи во однесувањето на неговите членови се: етика, професионалност и независност.

Општина Штип почитувајќи ги начелата на законитост, ефикасност, ефективност, сервисна ориентација, а ставајќи акцент на зајакнење на интегритетот на вработените,

нивната стручност и компетентност е општина кај која приоритет е јавниот интерес и превзема мерки и активности за негова заштита. Како дел од институционалниот механизам во борба против корупцијата, општина Штип со овој Годишен план за проценка на ризици од корупција за 2023 година ќе овозможи рана детекција и идентификација на ризиците од корупција, нивна анализа и препораки и мерки за нивно спречување. Годишниот план за проценка на ризици од корупција за 2023 година на општина Штип ќе делува превентивно и ќе овозможи намалување на ризиците за корупција преку зајакнување на регулативата, јакнење на функционалноста на институциите на системот и враќање на довербата во него, јакнење на свеста и вклучување на граѓанското општество и јавноста во антикорупциските напори.

1. Надлежности и организациона структура на општина Штип

Општина е единица на локална самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје, утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираниите јавни служби, овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон.

Општина Штип е правно лице, основано според законот за локална самоуправа, со единствен даночен број 4029005130584 и матичен број 6005888 со седиште на ул. Васил Главинов бр. 4Б.

Општината е надлежна за вршење на следните работи:

1. Урбанистичко (урбано и рурално) планирање, издавање на одобрение за градење објекти од локално значење утврдени со Законот, уредување на просторот и уредување на градежното земјиште;
2. Заштита на животната средина и природата - мерки за заштита и спречување од загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштита од бучава и нејонизирачко зрачење;
3. Локален економски развој- планирање на локалниот економски развој, утврдување на развојните и структурните приоритети, водење економска локална политика, поддршка на развојот на малите и средните претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој контекст учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции, агенции и промовирање на партнерство;
4. Комунални дејности - снабдување со вода за пиење; испорака на технолошката вода; одведување и пречистување на отпадните води; јавно осветлување; одведување и третман на атмосферските води; одржување на јавната чистота; собирање, транспортирање и постапување со комуналниот цврст и технолошки отпад; уредување и организирање на јавниот локален превоз на патници; снабдување со природен гас и топлинска енергија; одржување на гробовите, гробиштата, крематориумите и давање погребални услуги;

изградба, одржување, реконструкција и заштита на локалните патишта, улици и други инфраструктурни објекти; регулирање на режимот на сообраќајот; изградба и одржување на уличната сообраќајна сигнализација; изградба и одржување на јавниот простор за паркирање; отстранување на непрописно паркирани возила; отстранување на хаварисани возила од јавните површини; изградба и одржување на пазарите; чистење на оцаците; одржување и користење на парковите и зеленилото; парк-шумите и рекреативните површини; регулацијата, одржувањето и користењето на речните корита во урбанизираните делови; определување имиња на улици, плоштади, мостови и други инфраструктурни објекти;

5. Култура - институционална и финансиска поддршка на културните установи и проекти; негување на фолклорот, обичаите, старите занаети и сл. културни вредности; организирање културни манифестации; поттикнување на разновидни специфични форми на творештво;

6. Спорт и рекреација - развој на масовниот спорт и рекреативните активности; организирање спортски приредби и манифестации; одржување и изградба на објекти за спорт; поддршка на спортските сојузи;

7. Социјална заштита и заштита на децата - детски градинки и домови за стари (сопственост, финансирање, инвестиции и одржување); остварување социјална грижа за инвалидните лица; деца без родители и родителска грижа; деца со воспитно-социјални проблеми; деца со посебни потреби; деца од еднородителски семејства; деца на улица; лица изложени на социјален ризик; лица засегнати со злоупотреба на дрога и алкохол; подигање на свеста на населението; домување на лица со социјален ризик; остварување право и воспитување на децата од предучилишна возраст. Вршењето на овие надлежности се во согласност со Националната програма за развој на социјалната заштита.

8. Образование - основање, финансирање и администрирање на основни и средни училишта во соработка со централната власт, во согласност со законот; организирање превоз и исхрана на ученици и нивно сместување во ученички домови;

9. Здравствена заштита - управување со мрежата на јавни здравствени организации и објекти од примарната здравствена заштита кои треба да вклучат застапеност на локалната самоуправа во сите одбори на сите здравствени организации во јавна сопственост; здравствено воспитување; управување на здравјето; превентивни активности; заштита на здравјето на работниците и заштита при работат; здравствен надзор над животната средина; надзор над заразните болести; помош на лицата со социјални потреби (на ментално здравје, злоупотреба на деца итн.) и други области кои ќе бидат утврдени со закон.

10. Спроведување на подготовки и преземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра од воени разурнувања, природни непогоди и други несреќи и од последиците предизвикани од нив;

11. Противпожарна заштита што ја вршат територијалните противпожарни единици.

12. Надзор над вршењето на работите од нејзината надлежност и

13. Други работи определени со закон.

Мисија и визија

Мисијата на Општина Штип е да обезбеди услови за ефикасно функционирање на секторите, одделенијата во локалната администрација, јавните претпријатија како и општинските установи (градинките, основните и средните училишта).

Општи цели и стратешки приоритети

- Одржлив економски развој
- Подобрување на квалитетот на живеење преку образование, здравствена и социјална заштита, култура и спорт
- Подобрување на инфраструктура и заштита на животна средина
- Привлекување на инвестиции
- Зголемување на вработувањето
- Подобрување на квалитетот на услугите на јавната администрација

Структура на Општина Штип

Сектори во рамките на Општина Штип:

- Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи
- Сектор за финансиски прашања
- Сектор за урбанизам и уредување на градежно земјиште, комунални работи и заштита на животната средина
- Сектор за јавни служби, образование и локален економски развој
- Сектор за инспекциски работи - Главен инспектор

Независни одделенија во рамките на општината се:

- Одделение за управување со човечки ресурси
- Одделение за внатрешна ревизија
- Одделение за поддршка на градоначалникот
- Територијална против пожарна единица

2. Правни аспекти во борба против корупција

Годишен план за проценка на ризици од корупција на општина Штип за 2023 година е изготвен согласно Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси (Сл.весник на РМ бр.12/2019), Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021-2025, Планот за борба против корупција „Акција 21“ (2021), Методологијата за проценка на ризиците од корупција за потребите на стратешкото планирање на борбата против корупцијата и судирот на интереси во Република Македонија, Насоките за проценка на ризик од институционална корупција во Република Македонија и врз основа на заклучоците изведени на 55-тата седница на Влада на Република Македонија во врска со Годишниот план за проценка на ризици од корупција.

Општина Штип антикорупциската политика ја базира на следниве законски и подзаконски акти:

- Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси (Сл.весник на РМ бр.12/2019),
- Закон за лобирање (Сл. весник на Р.М бр. 106/2008 и 135/11, 122/21);
- Законот за заштита на укажувачи (Сл.весник на РМ бр.186/15, 35/18, 257/20);
- Кривичен законик на Република Македонија
- Закон за јавна внатрешна финансиска контрола (Сл.весник на РМ бр.90/2009, 12/2011, 188/2013 и 192/2015);
- Закон за вработени во јавен сектор (Сл. весник на РМ бр. 27/14, 199/14, 27/16, 35/18 и 198/18 и Сл. весник на РСМ бр. 142/19 и 14/20)
- Закон за административни службеници (Сл. весник на Р.М бр. 27/14, 199/14, 48/15, 154/15, 5/16, 142/16, 11/18, 275/19 и 14/20);
- Кодекс за административни службеници (Службен весник на РМ, бр. 183/2014);
- Етички кодекс на локалните функционери во Република Македонија,
- Етички кодекс за антикорупциска политика – политика на интегритет за општинската администрација

Годишниот план за проценка на ризици од корупција на општина Штип за 2023 година е документ во кој се детектираат слабостите во постојниот систем за работа во Општина Штип во борбата против корупцијата, се утврдуваат стратегиските цели што треба да се постигнат со имплементацијата на планот, се предвидуваат мерки и активности за

остварување на целите, се посочуваат клучните носители на активностите и се уредува начинот на кој ќе се постигнат утврдените цели.

3. Антикорупциска политика на Општина Штип

Општина Штип не дозволува ниту толерира коруптивно однесување, односно искористување на функцијата, службена должност и положба, јавното овластување, за остварување на било каква корист за вработениот или негов близок.

Општина Штип не дозволува ниту толерира било каква форма на неетичко и неморално однесување, забрането со закон и спротивно на етичкиот кодекс на однесување.

Градоначалникот на Општина Штип и раководните структури на општината се одговорни за проценка и отстранување на ризиците кои што придонесуваат за корупција, судир на интереси како и користење на влијанија и врски со цел добивање на повластен третман или каква било друга форма на незаконско и неетичко однесување.

Вработените на Општина Штип се должни да ја почитуваат политиката за интегритет на општината.

Вработените во општинската администрација се должни да се однесуваат чесно, одговорно и дисциплинирано и да ги почитуваат пропишаните процедури и рокови за постапување. Да бидат лојални и верни на својата организација, личните интереси и интересите на своите блиски да не ги ставаат пред работата, да избеднуваат судир и конфликти и да се грижат за угледот во јавноста без разлика дали се наоѓаат на работно место или не.

Вработените се должни да пријават било какво коруптивно однесување на начин пропишан со процедури и закон, на случаи во кои постои сомнеж за корупција и/или друго неетичко однесување.

Вработените на кои им бил понуден поткуп или биле поттикнувани на незаконски или неетички дејствија треба да ја прекинат комуникацијата со лицето кое нуди поткуп и писмено да го известат надлежното лице во општината.

Пријавување на коруптивно однесување на лица кои се вработени во општината е должност на секого. Тоа не е лично прашање и волјата, ниту избор туку е дел од службената должност и одговорност.

Вработените кои биле сведоци или имаат основ за сомневање на неетичко или незаконско однесување на вработени во општината мора во печатена форма, телефонски или преку електронска пошта да пријават до овластеното лице за прием на пријави од укажувачи.

На вработениот кој што пријавува корупција му се гарантира дека информациите се целосно доверливи.

По анонимни пријави ќе се постапува доколку содржат доволно податоци кои што ќе обезбедат утврдување на фактичката состојба.

Коруптивните однесувања се казниви согласно Кривичниот Законик, а актите на корупција и неетичко однесување утврдени со антикорупциска политика, задолжително повлекуваат и покренување на дисциплинска постапка која што не исклучува и кривична одговорност.

Градоначалникот на Општина Штип и раководните структури на општината врз основа на искрено убедување дека пријавата се темели на вистина, го гарантираат правото на заштита од одмазда и закани кон лицата кои што пријавиле неетичко и незаконско однесување.

Доколку се докаже дека лицето тенденциозно или злонамерно пријавило или дало лажен исказ, против него ќе бидат преземени соодветни мерки за одговорност.

3.1. Базични столбови на Антикорупциската политика на општина Штип

Антикорупциската политика на општина Штип во фокусот го става преземањето на мерки и активности преку кои ќе изгради „нулта присутност“ на корупцијата во рамките на структурата на Општината преку реализацијата на надлежностите утврдени за закон и подзаконски акти.

Превентивните аспекти на антикорупциската политика на Општината во преден план го ставаат спречувањето и институционалното (преку надлежните институции) сузбивање на корупцијата. Креирањето на ефективни работни процеси преку систем на надзор и одговорност создаваат можност за минимизирање на коруптивните практики.

Во столбовите на антикорупциската политика се вбројува спречувањето на судирот на интереси, односно отстранување на опасноста приватниот интерес да доминира над јавниот интерес во извршувањето на работните обврски. За надминување на ваквите опасности треба да се практикува институтот изземање, со тоа што пристапот треба да биде поширок односно да се има во предвид и потенцијалниот судир на интереси.

Заштитата на укажувачите, согласно измените и дополнувањата на Законот за заштита на укажувачите, е механизам на навремено откривање на неправилности, преку системот на заштитено внатрешно пријавување кај овластеното лице за прием на пријави од укажувачи во општината. Нивната заштита мора да биде целосна бидејќи нивниот придонес во заштитата на јавниот интерес и борбата против корупцијата е суштински.

Законското лобирање, регулирано со новиот Закон за лобирање кој стапи во сила во Јуни 2022, на локално ниво е начин да се спречи трговијата за незаконско влијание во креирањето и реализацијата на локалните политики. Преку контролните механизми вградени во законот се овозможува заштитата на јавниот интерес и спречување на коруптивни дејствија.

Еден од столбовите на антикорупциската политика е јакнењето на институционалниот и личниот интегритет. Отпорноста кон ризиците од корупција и други штетни дејствија е клучот во спроведувањето на целата политика бидејќи вработениот/индивидуата со интегритет ја спречува корупцијата и сите дејствија се реализираат согласно претходно воспоставени процедури.

Транспарентноста е еден од клучните антикорупциски столбови. Проактивното објавување на информации, ажурирањето на електронската страна, пристапот до информации од јавен карактер, како и, одговарањето по барањата за слободен пристап во законскиот рок одат во прилог на јакнењето на транспарентноста.

4. Цели на Годишниот план за проценка на ризици од корупција за 2023 година

Годишниот план за проценка на ризици од корупција на општина Штип за 2023 година заради минимизирање на потенцијалните ризици на корупција и спречување на институционалната корупција ги постави следните цели:

- Зголемување на свеста за корупција кај вработените во општина Штип;
- Јакнење на интегритетот на вработените во општина Штип и на институцијата во целост;
- Зголемување на транспарентноста и одговорноста на вработените кон граѓаните, како и подобрување во работењето;
- Еднаков третман кон сите граѓани кои добиваат и бараат услуга од општинската администрација;
- Брза детекција и идентификација на ризиците на корупција и превземање мерки за нивно искоренување;

5. Идентификувани области подложни на корупција во рамките на делокругот на работење на општината

Врз основа на проценка на факторите кои влијаат во работењето на општината со годишниот план за утврдени пет приоритетни области каде најчесто постои ризик на корупција:

- Индивидуален и институционален интегритет
- Постапување по пријави за неправилности и пријави од укажувачи
- Јавни набавки
- Спречување на состојби на судир на интереси

Област 1: Индивидуален и институционален интегритет			
Мерка	Активност	Носител	Рок на реализација
Унапредување на личниот и професионалниот интегритет и етика на вработените	Поттикнување на континуирана доследност во почитувањето на професионалните, етичките и институционалните правила на работење	Раководители на организациони единици	Континуирано
Професионален развој на вработените и развој на култура на континуирано учење	Развој и спроведување на политики и практики на управување со човечки ресурси за нивен професионален развој и надградба	Раководители на организациони единици	Континуирано
Јакнење на интегритетот и спречување на влијанија преку подароци	Иработка на интересен акт за постапување со подароци.	Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи	Прв квартал на 2023
Област 2: Постапување по пријави за неправилности и пријави од укажувачи			
Мерка	Активност	Носител	Рок на реализација
Јакнење на позицијата на овластеното лице за прием на пријави од укажувачи	Подобрување на условите согласно законот за заштита на укажувачите (заштитено внатрешно пријавување)	Раководство, овластено лице за прием на пријави од укажувачи	Континуирано

Соодветна примена на законот за заштита на укажувачите, подзаконските акти – Правилници и внатрешниот акт	Постапување по пријавите во законскиот рок и известување на укажувачот (доколку е познат)	Овластено лице за прием на пријави од укажувачи	Континуирано
Подигнување на свеста на вработените во локалната самоуправа за целта на укажувањето, на одредбите од законот, подзаконските акти и внатрешниот акт	Спродедување на обука за заштитено пријавување	Раководство, овластено лице,	Две обуки во текот на годината
Област 3: Јавни набавки			
Мерка	Активност	Носител	Рок на реализација
Зајакнување на интегритетот во јавните набавки	Поттикнување на континуирана доследност во почитувањето на Кодексот на однесување при спроведување на јавните набавки и интерните процедури за сите инволвирани вработени во процесот на јавни набавки	Сите инволвирани вработени во процесот на јавни набавки	Континуирано
	Спроведување на сеопфатни периодични анализи во однос на реализираните постапки во насока на подобрување	Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи Сектор за финансиски прашања	Крајот на 2023 година

	Професионален развој и континуирана едукација на вработените вклучени во реализација на постапките за јавни набавки	Вработените вклучени во реализација на постапките за јавни набавки	Континуирано
Област 4: Спречување на состојби на судир на интереси			
Мерка	Активност	Носител	Рок на реализација
Намалување на ризикот од состојби на судир на интереси	Донесување на интересен акт за спречување на судир на интереси	Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи	Прв квартал од 2023
	Едукација за судир на интереси	Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи	Континуирано
Подобрување на знаењата во однос на лобирањето	Едукација на вработените за законот за лобирање и за интерниот акт	Сектор за правно нормативни работи, јавни набавки, информирање и услуги, информатички и општи работи	Континуирано

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА 2023 ГОДИНА

Градоначалник,

Иван Јорданов